

Reaktory wielofunkcyjne

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Technologia Chemiczna (kierunek wspólny - WIMiC)		Cykl dydaktyczny 2024/2025
Specjalność Wszystkie		Kod przedmiotu CTCHS.III1.16029.24
Jednostka organizacyjna Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki		Języki wykładowe polski
Poziom kształcenia Studia magisterskie inżynierskie II stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów Stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów Ogólnoakademicki		Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Nie
Koordynator przedmiotu	Marzena Mitoraj-Królikowska	
Prowadzący zajęcia	Marzena Mitoraj-Królikowska, Krzysztof Mars	
Okres Semestr 1	Forma zaliczenia Zaliczenie Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 15 Ćwiczenia projektowe: 15 Ćwiczenia laboratoryjne: 15	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi modelami reaktorów.
C2	Zaznajomienie studentów z reaktorami wielofunkcyjnymi, a także mikroreaktorami i bioreaktorami.
C3	Przekazanie praktycznej wiedzy z zakresu projektowania i monitorowania reaktorów wielofunkcyjnych.
C4	Zapoznanie studentów z zagadnieniami doboru optymalnego typu reaktora i parametrów syntezy.

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	Student posiada wiedzę w zakresie modeli stechiometrycznych, ogólnych równań bilansowych, kinetyki procesów zachodzących w reaktorach oraz stosowania metod obliczeniowych do określania warunków pracy reaktorów wielofunkcyjnych.	TCH2A_W01, TCH2A_W02, TCH2A_U02	Kolokwium
W2	Student posiada podstawową wiedzę z zakresu zasad doboru optymalnych parametrów syntezy oraz typu reaktora.	TCH2A_W01, TCH2A_W02, TCH2A_K02	Kolokwium, Referat
W3	Student dysponuje wiedzą na temat możliwości integracji reaktorów z innymi procesami lub operacjami jednostkowymi.	TCH2A_W03	Kolokwium, Referat
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Student umie wykonać model stechiometryczny reaktora, dokonać obliczeń z zakresu bilansu masy, bilansu ciepła oraz dobrać odpowiedni typ reaktora.	TCH2A_U02, TCH2A_U04	Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Kolokwium, Prezentacja
U2	Student potrafi uwzględniać aspekty pozatechniczne, w tym ekologiczne, ekonomiczne przy rozwiązywaniu problemów technicznych.	TCH2A_U03, TCH2A_U09	Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Zaliczenie laboratorium
U3	Student posiada umiejętność pracy zespołowej i indywidualnej.	TCH2A_U07	Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Zaangażowanie w pracę zespołu, Zaliczenie laboratorium
U4	Student umie przewidywać wpływ parametrów syntezy na przebieg reakcji w reaktorze.	TCH2A_U04	Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Zaliczenie laboratorium
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Student rozumie znaczenie podstawowej wiedzy z zakresu reaktorów w rozwoju nowoczesnych technologii.	TCH2A_K02	Kolokwium, Prezentacja
K2	Student rozumie potrzebę optymalizacji procesów technologicznych.	TCH2A_K01	Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Referat, Zaliczenie laboratorium

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Udział w wykładach oraz aktywne uczestnictwo w zajęciach projektowych i laboratoryjnych zapewniają możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności w zakresie ogólnych równań bilansowych, kinetyki procesów zachodzących w reaktorach, zasad doboru optymalnych parametrów procesu technologicznego oraz typu reaktora, charakteryzowania pracy reaktorów wielofunkcyjnych różnych typów, określania warunków stosowania reaktorów wielofunkcyjnych.

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności

Wykład	15
Ćwiczenia projektowe	15
Ćwiczenia laboratoryjne	15
Przygotowanie do zajęć	5
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	8
Dodatkowe godziny kontaktowe	5
Przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	10
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 75
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 45

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
1.	Reaktory wielofunkcyjne - wykład: Wprowadzenie do zagadnień związanych z zadaniami procesów reaktorowych w przemyśle. Przedstawienie podstawowych typów i modeli reaktorów homogenicznych okresowych i przepływowych. Przedstawienie przykładów reaktorów dla procesów heterogenicznych. Wprowadzenie do zagadnienia reaktorów wielofunkcyjnych. Przekazanie podstawowej wiedzy z tematyki dotyczącej rozwoju i znaczenia mikroreaktorów. Charakterystyka pracy bioreaktorów, w tym reaktorów stosowanych w oczyszczalniach ścieków. Zapoznanie z systemami do kontroli i monitorowania syntez w reaktorach.	W1, W2, W3, K1	Wykład
2.	Reaktory wielofunkcyjne - projekt: Modele stechiometryczne - określanie liczby reakcji liniowo niezależnych. Bilans masy i ciepła reaktora. Znaczenie liczb kryterialnych w projektowaniu reaktorów. Badanie kinetyki reakcji - metody izolacyjne. Symulowanie przyrostu warstwy biologicznej w bioreaktorach.	W1, W2, U1, U2, U3, U4, K1, K2	Ćwiczenia projektowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
3.	Reaktory wielofunkcyjne - ćwiczenia laboratoryjne: Kontrola parametrów (temperatura, pH, szybkość mieszania) wybranych reakcji w laboratoryjnym reaktorze okresowym. Monitorowanie przebiegu reakcji w przykładowych reaktorach przepływowych. Próba modelowania parametrów pracy reaktorów laboratoryjnych.	U3, U4, K2	Ćwiczenia laboratoryjne

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia :

Praca grupowa, Dyskusja, Mini wykład, Praca z materiałem źródłowym

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Wykład	Referat	Krótką pracę pisemną na podstawie wybranej przez prowadzącego publikacji naukowej.
Ćwiczenia projektowe	Kolokwium, Prezentacja	Oddanie projektu w terminie. W semestrze przewidziane jest jedno kolokwium oraz jedna prezentacja.
Ćwiczenia laboratoryjne	Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Zaangażowanie w pracę zespołu, Zaliczenie laboratorium	Ocenie podlega zaangażowanie w zajęcia laboratoryjne oraz obecność na zajęciach.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

Warunki zgodne z regulaminem studiów. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń projektowych i laboratoryjnych oraz uzyskanie pozytywnej oceny końcowej. W przypadku braku pozytywnej oceny z ćwiczeń projektowych i laboratoryjnych studentowi przysługują dwa terminy poprawkowe, w terminach ustalanych indywidualnie.

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocena końcowa jest obliczana według algorytmu:

Ocena końcowa = $0,3 \times \text{ocena z wykładu} + 0,5 \times \text{ocena z ćwiczeń projektowych} + 0,2 \times \text{ocena z ćwiczeń laboratoryjnych}$

Oceny składowe oceny końcowej są obliczone według algorytmów:

Ocena z wykładu = ocena z referatu

Ocena z ćwiczeń projektowych = $0,5 \times \text{ocena z projektu} + 0,3 \times \text{ocena z kolokwium} + 0,2 \times \text{ocena z prezentacji}$. Wszystkie oceny muszą być pozytywne.

Ocena z ćwiczeń laboratoryjnych = $0,5 \times \text{obecność} + 0,5 \times \text{aktywność na zajęciach}$

Wszystkie szczegóły obliczania ocen są podawane przez prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Obowiązuje skala ocen AGH.

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

Obecność na ćwiczeniach projektowych i laboratoryjnych jest obowiązkowa. W przypadku nieobecności konieczne jest jej usprawiedliwienie oraz ustalenie zakresu i terminu nadrobienia powstałych zaległości, w szczególności dotyczących napisania zaległego kolokwium.

Pozostałe przypadki do uzgodnienia z prowadzącym przedmiot.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Student powinien mieć podstawy technologii chemicznej.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

Wykład: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Obecność nie jest obowiązkowa, lecz zalecana.

Ćwiczenia projektowe: Studenci wykonują prace praktyczne mające na celu uzyskanie kompetencji zakładanych przez sylabus. Ocenie podlega projekt i prezentacja oraz efekt końcowy. Obecność jest obowiązkowa. Dopuszczalna jest jedna nieobecność.

Ćwiczenia laboratoryjne: Studenci poznają w praktyce wybrane zagadnienia poruszane w trakcie wykładu i ćwiczeń projektowych. Obecność jest obowiązkowa.

Literatura

Obowiązkowa

1. „Inżynieria Reaktorów Chemicznych”, TOM I – Reaktory dla układów homogenicznych, A. Burghardt, G. Bartelmus, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001
2. „Inżynieria Reaktorów Chemicznych”, TOM II – Reaktory dla układów heterogenicznych, A. Burghardt, G. Bartelmus, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001
3. „Zasady Inżynierii Reaktorów Chemicznych”, Bolesław Tabiś, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne WNT, Warszawa 2000
4. „Podstawy Inżynierii Reaktorów Chemicznych”, J. Szarawara, J. Skrzypek, A. Gawdzik, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa 1991
5. „Przykłady i Zadania z Zakresu Inżynierii Reaktorów Chemicznych”, B. Tabiś, W. Żukowski, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków 2000
6. „Przykłady obliczeń z termodynamiki i kinetyki procesów inżynierii chemicznej”, S. Wroński, R. Pohorecki, J. Siwiński, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne WNT, Warszawa 1979
7. „Obliczeniowe Zagadnienia Inżynierii Reaktorów Chemicznych”, M. Palica, A. Burghardt, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2009
8. „Pomoce Projektowe z Inżynierii Chemicznej i Procesowej”, praca zbiorowa pod redakcją Michała Palicy i Jerzego Raczka, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2010
9. "Procesy adsorpcji reaktywnej. Reaktory wielofunkcyjne i chromatograficzne", Eugeniusz Molga, Wydawnictwo WNT, 2018
10. Sekwencyjne reaktory porcjowe, Adam Masłoń, Janusz A. Tomaszek, Wydawnictwo Seidel-Przywecki, 2017

Dodatkowa

1. "Microreactors in organic chemistry and catalysis", ed. by Thomas Wirth, Wiley-VCH Verlag GmbH & Co. KGaA, 2013
2. "Chemical reactions and chemical reactors", George W. Roberts. John Wiley & Sons, 2008
3. „Chemical reactor analysis and applications for the practicing engineering”, L. Theodore, John Wiley & Sons, 2012
4. Najnowsze publikacje naukowe

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
TCH2A_K01	Absolwent jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
TCH2A_K02	Absolwent jest gotów do podjęcia świadomej roli społecznej absolwenta uczelni technicznej, przestrzegania zasad etyki zawodowej, dbania o dorobek i tradycję zawodową, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
TCH2A_U02	Absolwent potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do kształtowania właściwości zaprojektowanych materiałów stosując w tym celu właściwe metody badawcze oraz pogłębioną wiedzę w zakresie ich struktury, mikrostruktury, właściwości i oddziaływań w układzie materiał - środowisko oraz planować i przeprowadzać eksperymenty, interpretować wyniki, wyciągać wnioski i przeprowadzać krytyczną analizę istniejących rozwiązań technicznych i technologicznych oraz rozwiązywać problemy inżynierskie i badawcze
TCH2A_U03	Absolwent potrafi przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich dostrzegać aspekty pozatechniczne, dokonywać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań oraz rozwiązywać zagadnienia techniczne z wykorzystaniem metod dokładnych i przybliżonych
TCH2A_U04	Absolwent potrafi zaprojektować aparaturę chemiczną lub proces technologiczny z wykorzystaniem technik analitycznych i przybliżonych, zgodnie z metodologią BAT
TCH2A_U07	Absolwent potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole
TCH2A_U09	Absolwent potrafi przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich dostrzegać aspekty pozatechniczne, dokonywać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań oraz rozwiązywać zagadnienia techniczne z wykorzystaniem metod dokładnych i przybliżonych
TCH2A_W01	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu zagadnienia szeroko pojętej chemii, z zakresu surowców i materiałów, fizykochemii procesów ich wytwarzania i użytkowania, jak również odpadów przemysłowych oraz ich wykorzystania w ochronie środowiska
TCH2A_W02	Absolwent pogłębioną wiedzę z zakresu metod badań struktury, mikrostruktury, właściwości surowców, półproduktów, gotowych materiałów i odpadów przemysłowych oraz zna i rozumie w pogłębiony sposób zasady związane z doбором materiałów stosowanych w budowie aparatury i instalacji chemicznych, a także z dokumentacją techniczną i eksploatacją maszyn i urządzeń technicznych
TCH2A_W03	Absolwent zna i rozumie w pogłębiony sposób procesy zachodzące w urządzeniach i systemach technicznych